

ESSENTIE VAN HET RELIGIEUZE LEVEN

1. Ontwikkeling, liminale karakter

Het wezen van het religieuze leven of kloosterleven ONTWIKKELDE zich doorheen de geschiedenis. Vaak was dat ook om een contrastervaring te bieden tegen een maatschappelijke (kerkelijke) situatie. Men noemt het daarom soms een ‘TEGENBEWEGING’, of spreekt van het profetisme van het religieuze leven of zijn grenskarakter (‘liminale’ karakter). Waar vroeger het religieuze leven gezien werd als de ‘stand der volmaaktheid’, ziet men het nu meer als een soort sluis tussen Kerk en wereld, toch zeker wat de actieve religieuze instellingen betreft.

2. Leven met geloften

Van bij de aanvang stonden de armoede en de gehoorzaamheid centraal in het religieuze leven: men liet alles achter en stelde zich onder de begeleiding/het gezag van een ervarener iemand. Bijna altijd waren het alleenstaande mensen die hiervoor kozen, en zo werd het celibaat de derde pijler van het religieuze leven. Ook vandaag vormen de drie GELOFTEN van armoede, gehoorzaamheid en maagdelijkheid de kern van het religieuze leven, zowel theologisch als kerkjuridisch.

3. Armoede

De ARMOEDE is goed te begrijpen: Jezus nodigt zijn leerlingen meermaals uit om alles prijs te geven om hem te kunnen volgen die zelf geen steen had om zijn hoofd op te leggen. Jezus heeft het meermaals over de moeilijkheid om rijkdom te verzoenen met radicale navolging (vgl. Mc. 10, 23).

4. Gehoorzaamheid

De GEHOORZAAMHEID is in eerste instantie een intermenselijke regel: je hebt iemand naast je nodig om je te helpen in moeilijke momenten en de weg te wijzen in tijden van duisternis. Bovendien gingen godgewijde mensen algauw in gemeenschap samenwonen, en dan was iemand nodig die het geheel in goede banen leidde. Maar de gehoorzaamheid werd ook een ‘verticale deugd’ en ascetische praktijk: het ging erom de eigen wil los te laten en de wil van een ander te doen, zoals Jezus de wil van de Vader deed.

5. Maagdelijkheid

Het is moeilijk voor radicale armoede te kiezen als je een gezin hebt, en ook gehoorzaamheid aan een derde kan ernstig in conflict treden met de zorg voor een gezin. Daarom volgt uit de geloften van armoede en gehoorzaamheid in zekere zin reeds de gelofte van MAAGDELIJKHEID. Maar deze derde gelofte werd zelden om die pragmatische redenen gezien, en méér om theologische redenen. Het afzien van vrouw en kinderen zou een grotere beschikbaarheid voor God met zich meebrengen

en een meer onverdeelde liefde voor God; bovendien zou de keuze voor God-alléén een vooruitgrijpen zijn naar de hemelse existentie 'waar mensen niet huwen' (*dixit* Jezus, Mt. 22, 30). Deze laatste inzichten zouden wel eens diep schatplichtig kunnen zijn aan het dualisme dat het Westerse denken aankleeft.

6. Spiritualiteit en charisma

Elke congregatie of orde heeft een eigen SPIRITUALITEIT, d.w.z. een eigen 'geest', meestal die van de ordesstichter(es), die men probeert na te volgen, en op grond van die eigen spiritualiteit ook een eigen CHARISMA, d.w.z. een eigen diensttaak in de Kerk op basis van de daarvoor geschikte talenten.

7. Actief of contemplatief

Sommige instellingen zijn op concreet werk in de Kerk en de samenleving gericht en worden 'ACTIEVE' orden en congregaties genoemd. Andere zijn meer op gebed en beschouwing gericht; we noemen hen 'CONTEMPLATIEVE' orden en congregaties. Sommige proberen beide aspecten met elkaar te verenigen; hen noemen we orden en congregaties van 'gemengd leven' (*vita mixta*).